

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS PARAMOS MOKINIAMS
ĮSTATYMAS**

2006 m. birželio 13 d. Nr. X-686
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šio įstatymo paskirtis – nustatyti socialinės paramos mokiniams rūšis, dydžius, skyrimo sąlygas, tvarką ir finansavimą.

2. Šis įstatymas taikomas vaikams, kurie mokosi valstybinėse ir savivaldybių bendrojo lavinimo mokyklose, profesinėse mokyklose, ikimokyklinio ugdymo mokyklose ir kitose vaikams ugdyti tinkamose vietose (bibliotekose, kultūros namuose ar kitose) (toliau – mokykla) pagal bendrojo lavinimo (pradinio, pagrindinio, vidurinio ar specialiojo ugdymo) ar priešmokyklinio ugdymo programas, išskyrus suaugusiųjų ugdymo programas. Šis įstatymas netaikomas vaikams, kurie mokosi ir pagal bendrojo lavinimo, ir pagal profesinio mokymo programas, taip pat vaikams, kurie yra išlaikomi (nemokamai gauna nakvynę ir maistą) valstybės arba savivaldybės finansuojamose įstaigose arba kuriems įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta vaiko globa ar rūpyba.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Mokinio reikmenys** – individualios mokymosi priemonės (pratybų sąsiuviniai, skaičiuotuvai, rašymo, braižymo, piešimo ir kitos mokinio individualiai naudojamos mokymosi priemonės), sportinė apranga, avalynė, drabužiai ir kiti būtini mokiniui ugdyti reikmenys, kuriais mokiniai neaprūpinami Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. **Mokinys** – asmuo, kuris mokosi mokykloje pagal priešmokyklinio ugdymo ar pagal bendrojo lavinimo (pradinio, pagrindinio, vidurinio ar specialiojo ugdymo) programas, išskyrus suaugusiųjų ugdymo programas. Mokiniumi nelaikomas asmuo, kuris mokosi ir pagal bendrojo lavinimo, ir pagal profesinio mokymo programą.

3. **Socialinės rizikos šeima** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos mažas pajamas gaunančioms šeimoms (vieniems gyvenantiems asmenims) įstatyme.

4. **Šeima** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos mažas pajamas gaunančioms šeimoms (vieniems gyvenantiems asmenims) įstatyme.

3 straipsnis. Socialinės paramos mokiniams rūšys

Nustatomos šios socialinės paramos mokiniams rūšys:

1) mokinių nemokamas maitinimas (pietūs, pusryčiai, maitinimas mokyklose organizuojamose dieninėse vasaros poilsio stovyklose);

2) mokinių aprūpinimas mokinio reikmenimis.

4 straipsnis. Socialinės paramos mokiniams finansavimas

1. Socialinė parama mokiniams finansuojama iš valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams, valstybės biudžete skirtų bendrųjų asignavimų apskričių viršininkų administracijoms ir Švietimo ir mokslo ministerijai, savivaldybių biudžetų lėšų ir įstatymų nustatyta tvarka gautų kitų lėšų.

2. Socialinės paramos mokiniams išlaidų rūšys:

1) išlaidos už įsigytus produktus (įskaitant prekių pirkimo pridėtinės vertės mokestį), kai mokiniai maitinami nemokamai;

2) išlaidos už įsigytus mokinio reikmenis (įskaitant prekių pirkimo pridėtinės vertės mokestį);

3) išlaidos socialinei paramai mokiniams administruoti (darbuotojų darbo užmokestis, išlaidos už komunalines paslaugas ir kt.).

3. Šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytos išlaidos finansuojamos iš valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams, o apskričių viršininkų administracijoms ir Švietimo ir mokslo ministerijai – iš valstybės biudžete skirtų bendrųjų asignavimų ir kitų įstatymų nustatyta tvarka gautų lėšų.

4. Šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatytos išlaidos finansuojamos iš savivaldybių biudžetų lėšų bei apskričių viršininkų administracijoms ir Švietimo ir mokslo ministerijai valstybės biudžete skirtų bendrųjų asignavimų ir kitų įstatymų nustatyta tvarka gautų lėšų.

5. Einamaisiais metais nepanaudotos viename iš šio straipsnio 2 dalies 1 ar 2 punktuose nurodytoms išlaidoms padengti valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams, o apskričių viršininkų administracijoms ir Švietimo ir mokslo ministerijai – iš valstybės biudžeto skirtos bendrųjų asignavimų lėšos gali būti skiriamos papildomai kitoms šio straipsnio 2 dalies 1 ar 2 punktuose nurodytoms išlaidoms padengti.

ANTRASIS SKIRSNIS SOCIALINĖ PARAMA MOKINIAMS

5 straipsnis. Mokinių teisė į socialinę paramą

1. Mokiniai turi teisę:

1) į nemokamus pietus, jeigu pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 1,5 valstybės remiamų pajamų (toliau – VRP) dydžio;

2) į nemokamus pietus ir į aprūpinimą mokinio reikmenimis, jeigu pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 1 VRP dydis;

3) į nemokamus pietus ir pusryčius bei aprūpinimą mokinio reikmenimis, jeigu pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 1 VRP dydis ir mokinys auga socialinės rizikos šeimoje.

2. Kitais mokyklų steigėjų numatytais atvejais, atsižvelgiant į šeimų gyvenimo sąlygas, mokiniai turi teisę:

1) į nemokamus pietus, jeigu pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 2 VRP dydžiai;

2) į nemokamus pietus, pusryčius ir į aprūpinimą mokinio reikmenimis, jei pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 1,5 VRP dydžio.

3. Šio straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodytiems mokiniams skiriamas nemokamas maitinimas vasaros atostogų metu mokyklose organizuojamose dieninėse vasaros poilsio stovyklose.

4. Šiame įstatyme nustatytas nemokamas maitinimas neskiriamas mokiniams, jei tėvai (įtėviai) yra atleisti nuo mokesčio už vaikų maitinimą mokyklų bendrabučiuose.

6 straipsnis. Šeimos pajamų socialinei paramai mokiniams gauti apskaičiavimas

Šeimos pajamos per mėnesį apskaičiuojamos Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos mažas pajamas gaunančioms šeimoms (vieniems gyvenantiems asmenims) įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.

7 straipsnis. Mokinių nemokamo maitinimo kainų nustatymas

1. Nemokamų pietų, pusryčių bei maitinimo vasaros atostogų metu mokyklose organizuojamose dieninėse vasaros poilsio stovyklose (atsižvelgiant į mokinio buvimo stovykloje dienos laiko trukmę) vienos dienos kainos vienam mokiniui nustatomos vadovaujantis Vyriausybės

ar jos įgaliotos institucijos patvirtintu pusryčių ir pietų patiekalų gamybai reikalingų produktų rinkinių sąrašu pagal mokinių amžiaus grupes.

2. Nustatant šio straipsnio 1 dalyje nurodytas kainas, produktams įsigyti (įskaitant pirkimo pridėtinės vertės mokestį) skiriama ne mažesnė kaip:

- 1) 2,6 procento minimalaus gyvenimo lygio (toliau – MGL) dydžio suma pietums;
- 2) 1,2 procento MGL dydžio suma pusryčiams;
- 3) 6 procentų MGL dydžio suma maitinimui mokyklose organizuojamose dieninėse vasaros poilsio stovyklose.

8 straipsnis. Mokinio reikmenų rinkinių sudarymas ir jų kainos nustatymas

1. Individualios mokymosi priemonės į mokinio reikmenų rinkinius įtraukiamos ir šių rinkinių kainos nustatomos pagal ugdymo programas, vadovaujantis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintu individualių mokymosi priemonių sąrašu.

2. Mokinio reikmenų rinkinio kaina (įskaitant pirkimo pridėtinės vertės mokestį) negali viršyti 120 procentų MGL dydžio sumos vienam mokiniui per kalendorinius metus.

3. Mokinio reikmenų rinkiniai kiekvienam mokiniui sudaromi pagal jo individualius poreikius, atsižvelgiant į mokinių skaičių šeimoje, jų jau turimus mokinio reikmenis ir vadovaujantis savivaldybės tarybos patvirtinta mokinių aprūpinimo mokinio reikmenimis tvarka.

TREČIASIS SKIRSNIS SOCIALINĖS PARAMOS MOKINIAMS ADMINISTRAVIMAS

9 straipsnis. Socialinę paramą mokiniams administruojančios institucijos

1. Mokyklų steigėjai administruoja mokinių nemokamą maitinimą savo įsteigtose mokyklose.

2. Savivaldybių administracijos administruoja jų teritorijose gyvenamąją vietą deklaravusių arba gyvenančių mokinių aprūpinimą mokinio reikmenimis.

10 straipsnis. Kreipimasis dėl socialinės paramos mokiniams

1. Vienas iš mokinio tėvų (įtėvių) (toliau – pareiškėjas) dėl socialinės paramos mokiniams kreipiasi į deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės administraciją, o jeigu gyvenamoji vieta nedeklaruota, – į savivaldybės, kurioje gyvena, administraciją, užpildydamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą prašymo-paraiškos socialinei paramai mokiniams gauti formą, ir prideda reikalingus dokumentus, nustatytus Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos mažas pajamas gaunančioms šeimoms (vieniems gyvenantiems asmenims) įstatymo 16 straipsnyje, išskyrus duomenis apie šeimos turimą turtą.

2. Prašymą-paraišką dėl mokinio nemokamo maitinimo pareiškėjas gali pateikti ir mokyklos, kurioje mokins mokosi ar kuri organizuoja dienas vasaros poilsio stovyklas, administracijai savivaldybės tarybos nustatyta kreipimosi dėl socialinės paramos mokiniams tvarka.

3. Kad mokins gautų nemokamą maitinimą ir būtų aprūpintas mokinio reikmenimis nuo mokslo metų pradžios, pareiškėjas gali kreiptis nuo tų metų rugpjūčio 1 dienos, o kad mokins gautų nemokamą maitinimą nuo kalendorinių metų pradžios, – nuo prieš tai einančių metų gruodžio 1 dienos.

4. Jei kreipimosi dėl socialinės paramos mokiniams metu šeima gauna piniginę socialinę paramą pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos mažas pajamas gaunančioms šeimoms (vieniems gyvenantiems asmenims) įstatymą, pareiškėjas pateikia mokyklos ar gyvenamosios vietos savivaldybės administracijai laisvos formos prašymą socialinei paramai mokiniams gauti.

5. Jei socialinės rizikos šeimoje augančio mokinio tėvai (įtėviai) nesikreipia dėl socialinės paramos mokiniams, mokykla apie tai raštu informuoja mokinio gyvenamosios vietos savivaldybės administraciją ir pateikia turimą informaciją, reikalingą socialinei paramai mokiniams skirti. Tokiu atveju šios paramos prašo mokykla.

11 straipsnis. Socialinės paramos mokiniams skyrimas

1. Sprendimas dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo priimamas savivaldybėje nustatyta tvarka. Užpildoma Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtinta sprendimo dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo forma.

2. Mokiniams nemokamas maitinimas skiriamas:

1) nuo mokslo metų pradžios iki kalendorinių metų pabaigos ir nuo kalendorinių metų pradžios iki mokslo metų pabaigos;

2) pateikus prašymą-paraišką (prašymą) mokslo metais – nuo informacijos apie priimtą sprendimą gavimo mokykloje kitos dienos iki kalendorinių metų arba mokslo metų pabaigos;

3) vasaros atostogų metu mokyklose organizuojamose dieninėse vasaros poilsio stovyklose, jei paskutinį mokslo metų mėnesį mokinys turėjo teisę gauti nemokamą maitinimą.

3. Mokinio reikmenys skiriami mokslo metų pradžioje.

4. Sprendimas dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo priimamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo-paraiškos (prašymo) ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos (tuo atveju, kai pareiškėjas yra mokykla, – nuo raštu pateiktos informacijos gavimo dienos). Per šį laikotarpį sprendimo kopija pateikiama šio įstatymo 9 straipsnyje nurodytoms institucijoms. Šios institucijos ne vėliau kaip per 3 darbo dienas apie priimtą sprendimą raštu informuoja mokyklas.

5. Pareiškėjas dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo informuojamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Jei socialinė parama mokiniui neskiriama, nurodoma neskyrimo priežastis ir sprendimo apskundimo tvarka. Pareiškėjo pateikti dokumentai jam gražinami, o socialinę paramą skiriančioje institucijoje paliekamos šių dokumentų kopijos.

6. Nustačius, kad per laikotarpį, kurį mokiniui teikiama socialinė parama, pasikeitus aplinkybėms mokinys nebetenka teisės į šią paramą arba pareiškėjas yra pateikęs neteisingus duomenis apie gaunamas pajamas, šeimos narius ar kitus duomenis, reikalingus socialinei paramai mokiniui skirti, priimamas sprendimas dėl socialinės paramos nutraukimo ir pateikiamas šio įstatymo 9 straipsnyje nurodytoms institucijoms ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos. Socialinė parama mokiniui neskiriama nuo kito mėnesio pirmos dienos po sprendimo nutraukti socialinę paramą priėmimo.

12 straipsnis. Socialinės paramos mokiniams teikimas

1. Mokinių nemokamas maitinimas teikiamas toje mokykloje, kurioje mokiniai mokosi, neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą, vadovaujantis mokyklos steigėjo patvirtinta mokinių nemokamo maitinimo mokyklose tvarka.

2. Mokinio reikmenų rinkiniais mokiniai aprūpinami pagal gyvenamąją vietą, vadovaujantis savivaldybės tarybos patvirtinta mokinių aprūpinimo mokinio reikmenimis tvarka.

3. Nemokamas maitinimas vasaros atostogų metu teikiamas mokyklose organizuojamose dieninėse vasaros poilsio stovyklose, jei šioms stovykloms organizuoti neteikiamas finansavimas pagal švietimo ir mokslo ministro patvirtintą Vaikų vasaros poilsio programų finansavimo tvarkos aprašą.

4. Socialinė parama mokiniams negali būti teikiama pinigais.

5. Nemokami pietūs ir pusryčiai mokyklų steigėjų nustatyta tvarka gali būti teikiami poilsio, švenčių bei atostogų dienomis per mokslo metus.

6. Pakeitus mokyklą, nemokamas maitinimas naujoje mokykloje pradedamas teikti nuo pirmos mokymosi joje dienos. Ankstesnė mokykla pateikia pažymą apie mokinio teisę gauti nemokamą maitinimą.

13 straipsnis. Lėšų poreikio socialinei paramai mokiniams teikti nustatymas

1. Savivaldybės administracija lėšų poreikį šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytoms išlaidoms finansuoti nustato vadovaudamasi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtinta Valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti skirtų lėšų apskaičiavimo metodika, o apskričių viršinininkų administracijos ir Švietimo ir mokslo ministerija

lėšų poreikį šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytoms išlaidoms finansuoti nustato vadovaudamasi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtinta valstybės biudžeto lėšų poreikio mokinių nemokamam maitinimui planavimo bei jų paskirstymo metodika.

2. Socialinę paramą mokiniams administruojančios institucijos lėšų poreikį socialinei paramai mokiniams administruoti nustato vadovaudamasi savo patvirtinta lėšų poreikio planavimo ir paskirstymo mokykloms metodika.

14 straipsnis. Socialinę paramą mokiniams administruojančių institucijų pareigos ir teisės

1. Mokyklų steigėjai:

1) atsako už valstybės ir savo biudžeto lėšų, skiriamų šiam įstatymui įgyvendinti, tikslingą panaudojimą;

2) nustato mokinių nemokamo maitinimo kainas, vadovaudamiesi šio įstatymo 7 straipsniu;

3) teikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai duomenis apie pagrįstą valstybės biudžeto lėšų, reikalingų šiam įstatymui įgyvendinti, poreikį, vadovaudamiesi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtinta duomenų apie valstybės biudžeto lėšų poreikį socialinei paramai mokiniams teikimo tvarka;

4) skirsto šiam įstatymui įgyvendinti gautas valstybės ir savo biudžeto lėšas mokykloms;

5) renka ir kaupia duomenis apie suteiktą socialinę paramą mokiniams, atlieka duomenų apie remiamus mokinius bei lėšų panaudojimo mokyklose analizę, laiku apskaičiuoja papildomai reikalingas ar numatomas nepanaudoti einamaisiais metais lėšas;

6) teikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai duomenis apie suteiktą socialinę paramą mokiniams, vadovaudamiesi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtinta duomenų apie suteiktą socialinę paramą mokiniams teikimo tvarka, ir, jei reikia, kitą informaciją;

7) iki einamųjų metų spalio 1 dienos teikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai informaciją apie numatomas nepanaudoti einamaisiais metais valstybės biudžeto lėšas;

8) gavę informaciją apie pasikeitusias aplinkybes, turinčias įtakos socialinei paramai mokiniams gauti, ar kilus įtarimui, kad pateikta neteisinga informacija arba ji yra nuslėpta, apie tai informuoja savivaldybės administracijos direktorių arba jo įgaliotą administracijos valstybės tarnautoją.

2. Mokyklų steigėjai savo nustatyta tvarka iš savo bei įstatymų nustatyta tvarka gautų kitų lėšų turi teisę mokiniams skirti socialinę paramą ir kitais, šio įstatymo nenustatytais, atvejais (skirti didesnę, negu šiame įstatyme nustatyta, socialinę paramą mokiniams; skirti socialinę paramą mokiniams, neatitinkantiems šiame įstatyme nustatytų sąlygų; skirti nemokamą maitinimą neatvykusiems į mokyklą mokiniams dėl ligos arba kitais būtiniais atvejais; skirti vienkartinės pašalpas; teikti socialines paslaugas ir kt.).

3. Savivaldybių administracijos:

1) tikrina pareiškėjo pateiktą informaciją, turinčią įtakos teisei į socialinę paramą mokiniams;

2) esant šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje ar 10 straipsnio 5 dalyje nustatytoms aplinkybėms ar kilus įtarimui, kad pateikta neteisinga informacija, tikrina šeimos gyvenimo sąlygas ir surašo buities tyrimo aktą Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos mažas pajamas gaunančioms šeimoms (vieniems gyvenantiems asmenims) įstatymo nustatyta tvarka. Tokiais atvejais šis aktas yra vienas iš dokumentų teisei į socialinę paramą mokiniams nustatyti;

3) sudaro mokinio reikmenų rinkinius ir nustato jų kainas, vadovaudamasi šio įstatymo 8 straipsniu.

15 straipsnis. Informacijos teikimas

1. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos bei kiti juridiniai asmenys savivaldybių administracijų prašymu privalo nemokamai teikti informaciją, reikalingą socialinei paramai mokiniams skirti.

2. Juridiniai ir fiziniai asmenys per 10 darbo dienų nuo pareiškėjo, kuris kreipiasi dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo, prašymo gavimo dienos turi šiam pareiškėjui nemokamai pateikti jo prašomus dokumentus, reikalingus teisei į socialinę paramą mokiniams nustatyti.

KETVIRTASIS SKIRSNIS PAREIŠKĖJO PAREIGOS

16 straipsnis. Pareiškėjo pareigos

Pareiškėjas privalo:

- 1) pateikti visą teisingą informaciją, reikalingą teisei į socialinę paramą mokiniams nustatyti;
- 2) informuoti apie pasikeitusias aplinkybes, turinčias įtakos teisei į socialinę paramą mokiniams;
- 3) sudaryti savivaldybės administracijai galimybę tikrinti šeimos gyvenimo sąlygas ir surašyti buities tyrimo aktą;
- 4) užtikrinti, kad mokiniui skirti reikmenys būtų naudojami pagal jų paskirtį.

PENKTASIS SKIRSNIS NETEISĖTAI GAUTOS SOCIALINĖS PARAMOS MOKINIAMS IŠIEŠKOJIMAS

17 straipsnis. Neteisėtai gautos socialinės paramos mokiniams išieškojimas

1. Pareiškėjas, nuslėpęs ar pateikęs neteisingus duomenis, reikalingus socialinei paramai mokiniams gauti, ir dėl to neteisėtai ją gavęs, privalo šią paramą suteikusiai institucijai grąžinti neteisėtai gautos paramos dydžio piniginės lėšas. Neteisėtai gautos ir negrąžintos socialinės paramos mokiniams dydžio piniginės lėšos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.

2. Dėl šio įstatymo 9 straipsnyje nurodytų institucijų kaltės neteisėtai suteiktos socialinės paramos mokiniams dydžio piniginės lėšos įstatymų nustatyta tvarka išieškomos iš kaltų asmenų.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18 straipsnis. Sprendimų dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo apskundimas

Sprendimas dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

19 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2006 m. lapkričio 1 d. patvirtina šiam įstatymui įgyvendinti būtinus teisės aktus.

2. Mokyklų steigėjai iki 2006 m. gruodžio 1 d. patvirtina mokinių nemokamo maitinimo mokyklose tvarką.

3. Savivaldybių tarybos iki 2006 m. gruodžio 1 d. patvirtina:

- 1) kreipimosi dėl socialinės paramos mokiniams tvarką;
- 2) mokinių aprūpinimo mokinio reikmenimis tvarką.

20 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus 19 straipsnį, įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.